

Sammanställning av Trafikverkets slutliga villkorsförslag i mål M 5020-23 Järna

Förslag till villkor

Trafikverket föreslår att tillståndet förenas med följande villkor för vattenverksamhetens bedrivande.

10.1 Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska vattenverksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden i ansökningshandlingarna och i övrigt angett eller åtagit sig i målet.

10.2 Särskilda villkor

2. Grumlande arbeten inom Moraåns vattenområde ska utföras inom grumlingskydd i syfte att förhindra spridningen av grumligt vatten utanför arbetsområdet.
3. Erosionsskyddet i Moraån utformas under medelvattennivån med ett övre skikt av natursten för att undvika skada på vattenlevande fauna.
4. Länshållningsvatten som avleds till Moraån från schakter för passage E4 och betongtunnel och tråg vid Järna Trafikplats ska genomgå rening bestående av sedimentation, oljeavskiljning och vid behov pH-justering. Halten suspenderat material i länshållningsvattnet ska som riktvärde underskrida 200 mg/l. Vid flöden lägre än medellågvattenföring (MLQ) ska åtgärder vidtas så att halten suspenderat material i länshållningsvattnet underskrider 100 mg/l. Påträffas föroreningar vid Trafikplats Järna ska rening utformas med hänsyn till påträffade föroreningar. Kontroll av länshållningsvatten ska säkerställa att förorenat vatten inte släpps ut till Moraån.
5. Dränvatten från Gerstabergrstunneln får avledas till Moraån när kvävehalterna underskrider 12 mg/l som månadsmedelvärde.
6. Regleringen av vattennivån i vattenområdet norr om Gerstabergrstunneln får ske mellan befintlig vattennivå på cirka +29,8 och maximal nivå +30,9 meter. Regleringen ska utföras för att erhålla en lång uppehållstid i vattenområdet och därmed förbättra förutsättningarna för en god kväverening. Kontroll ska ske avseende kvävehalter, pH och vattentemperatur vid utloppet från vattenområdet och i Vaskabäcken.¹
7. För det fall det uppmätta inläckaget till Gerstabergrstunneln överstiger prognoskurvan eller vid annan avvikelse eller oönskad händelseutveckling kopplad till inläckage av grundvatten i tunnelanläggningen ska Trafikverket vidta åtgärder i enlighet med en åtgärdsplan som ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten tre månader innan tunneldrivningen inleds.

¹ Nytt förslag för att ytterligare tillgodose länsstyrelsens önskemål vid huvudförhandlingen genom att säkerställa i villkor att mätning sker av kvävehalterna i vattnet från vattenområdet.

8. Trafikverket ska upprätta kontrollprogram som ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan de tillståndspliktiga arbetena inleds. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med tillsynsmyndigheten justeras allteftersom verksamheten fortskrider. Vattennivån i sumpskogen N04-13656 inom våtmark V2-003 ska kontrolleras inom ramen för kontrollprogrammet.

Buller

9. Luftburet buller från den byggverksamhet som har ett samband med vattenverksamheten ska begränsas så att ljudnivån (dBA) som riktvärde inte överstiger vad som anges nedan
 - 45 dB(A) i bostäder inomhus, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 60 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 07.00–19.00.
 - 35 dB(A) i bostäder inomhus, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 50 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 19.00 – 22.00
 - 40 dB(A) i undervisningslokaler, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 60 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 07.00–19.00.
 - 35 dB(A) i bostäder, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 50 dB(A) lördag, söndag och helgdag kl. 07.00–19.00.
 - 30 dB(A) i bostäder, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 45 dB(A) lördag, söndag och helgdag kl. 19.00–22.00.
 - 30 dB(A) i bostäder, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 45 dB(A) alla dagar kl. 22.00-07.00
 - 45 dB(A) i arbetslokaler för tyst verksamhet, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 70 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 07.00-19.00.

Den maximala ljudnivån inomhus får nattetid, kl. 22.00 – 07.00, inte överstiga 45 dB(A) i bostäder, samt räknat som utomhusvärde vid fasad, 70 dB(A).

10. Om det inte är tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt att innehålla de riktvärden utomhus som anges i villkor 9 ska Trafikverkets målsättning i första hand vara att innehålla de riktvärden som angetts inomhus.
11. Trots vad som anges i villkor 9 får arbeten som medför buller också överskrida angivna värdena helgfri måndag – fredag kl. 07-19 efter samråd med tillsynsmyndigheten. Andra avvikelser får, om det finns särskilda skäl, ske efter tillsynsmyndighetens godkännande.
12. Riskeras överskridande av de bullernivåer inomhus som gäller under villkor 9 under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod ska möjlighet till tillfälligt boende, alternativt tillfällig vistelse, erbjudas. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetet påbörjas, dock om möjligt senast tre veckor innan arbetet påbörjas. Även om riktvärdet inte överskrids ska evakuering erbjudas om särskilda behov föreligger, till exempel till boende med nattarbete, små barn, äldre och sjukskrivna.

Stomljud

13. Stomljud från den byggverksamhet som har ett samband med vattenverksamheten ska begränsas så att ljudnivån (dB(A) som riktvärde inte överstiger vad som anges nedan

- 45 dB(A) i bostäder inomhus helgfri måndag-fredag kl. 07.00–22.00
- 40 dB(A) i bostäder inomhus lördag kl. 09.00–17.00
- 35 dB(A) i bostäder inomhus lördag kl. 07.00–09.00 samt 17.00–19.00
- 35 dB(A) i bostäder inomhus söndag och helgdag kl. 07.00–19.00
- 30 dB(A) i bostäder inomhus lördag, söndag och helgdag kl. 19.00–22.00
- 30 dB(A) i bostäder inomhus alla dagar kl. 22.00–07.00
- 45 dB(A) i arbetslokaler för tyst verksamhet inomhus helgfri måndag-fredag kl. 07.00-19.00

Den maximala ljudnivån inomhus får nattetid, kl. 22.00 – 07.00, som riktvärde inte överstiga 45 dB(A) i bostäder.

Om stomljudet överskrider angivna värden mer än tillfälligt ska tillsynsmyndigheten underrättas

14. Efter samråd med tillsynsmyndigheten får arbeten förekomma, som innebär överskridanden av angivna värden, **under villkor 13**, mellan kl. 07.00-22.00 helgfri måndag till fredag samt 09.00-17.00 lördagar. Sådana arbeten får även utföras på annan tid efter tillsynsmyndighetens medgivande.

15. Riskeras överskridande av de bullernivåer inomhus, som anges under **villkor 13** under fem dagar i följd eller mer än fem dagar under en tiodagarsperiod ska möjlighet till tillfälligt boende, alternativt tillfällig vistelse, erbjudas. Erbjudandet ska skickas till berörda i god tid innan arbetet påbörjas, dock om möjligt senast tre veckor innan arbetet påbörjas. Även om riktvärdet inte överskrids ska evakuering erbjudas om särskilda behov föreligger, till exempel till boende med nattarbete, små barn, äldre och sjukskrivna.

Vibrationer

16. Vid vibrationsalstrande arbeten ska Trafikverket under byggskedet tillämpa:

- Svensk Standard SS 460 48 66:2011, "Vibration och stöt - Riktvärden för sprängningsinducerade vibrationer i byggnader"
- Svensk Standard SS 02 52 11, "Vibration och stöt – Riktvärden och mätmetod för vibrationer i byggnader orsakade av pålning, spontning, schaktning och packning"
- Svensk Standard SS 02 52 10, "Vibration och stöt – Sprängningsinducerade luftstöt vågor - Riktvärden för byggnader"
- Svensk Standard SS 4604860:2022, Vibration och stöt – Metod för syneförrättning av byggnader och anläggningar i samband med vibrationsalstrande verksamhet.
- Svenska kraftnät NV-415, "Riktvärden vid sprängning invid kraftledning"

Artskydd

17. Inför anläggande av järnvägsbank i våtmark V2-001 som utförs 1 mars till 30 september ska åtgärder vidtas för att förhindra att groddjur befinner inom

arbetsområdet. Groddjursstängsel ska installeras under perioden 1 oktober – 28 februari.

Trafikverket föreslår att frågan om slutliga villkor för grundvattenbortledning från Gerstabergrstunneln skjuts upp enligt 22 kap. 27 § miljöbalken. Under en prövotid ska följande utredas.

U1.

Under en prövotid, räknad från den tidpunkt då grundvattenbortledningen inleddes för anläggandet av bergtunneldelen av Gerstabergrstunneln till senast två år efter den tidpunkt då tunneldrivningen samt tätningssåtgärderna för denna tunnel avslutats dock senast två år efter godkänd slutbesiktning², ska Trafikverket kontrollera grundvattenbortledningens effekter på omgivningen enligt nedanstående provisoriska föreskrift (P1). Trafikverket ska meddela Mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten när tunneldrivningen och tätningssåtgärderna har avslutats respektive tidpunkt för godkänd slutbesiktning.

Vid prövotidens utgång, när erfarenheter av de naturliga årstidsvariationerna för en färdig tunnel erhållits, ska Trafikverket sedan till mark- och miljödomstolen inkomma med prövotidsredovisning och förslag till slutliga villkor för det inläckage av grundvatten som ska vara tillåtet för Gerstabergrstunneln.

Den prövotidsredovisning som inlämnas till domstolen ~~enligt första stycket³~~ ska redovisa:

1. det inläckage av grundvatten som kontinuerligt uppmätts under prövotiden,
2. de åtgärder för tätning som utförts för att begränsa detta inläckage,
3. inläckagets bedömda påverkan på allmänna och enskilda intressen samt
4. de överväganden som Trafikverket gjort i förhållande till punkterna 1–3 vid utformande av sitt förslag till slutliga villkor enligt första stycket.

Under prövotiden och till dess annat bestäms ska följande provisoriska föreskrift gälla.

P1.

Trafikverket ska under prövotiden följa upp att inläckaget till Gerstabergrstunnelns bergtunneldel och uppkommen omgivningspåverkan följer det som redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen. Detta ska också redovisas till tillsynsmyndigheten enligt överenskommet tidsintervall. Som underlag ska Trafikverket före byggstart för

² Enligt länsstyrelsens förslag vid huvudförhandlingen. Sista tillägget i stycket är TRV:s förslag.

³ "senast två år" i första stycket samt "Vid" och "prövotidsredovisning och" i andra stycket är TRV:s justeringar maa länsstyrelsens påpekande om syftningsfel, se TRV:s yttrande den 31 januari 2025.

respektive tunnel till tillsynsmyndigheten också redovisa en prognosmodell per drivningsfront över bedömd bergkvalitet, bedömt tätningsbehov samt en prognoskurva över det succesivt ackumulerade inläckaget. Denna prognoskurva ska ha som utgångspunkt det inläckage som bildat underlag för miljökonsekvensbedömningen, 118 L/min inbegripet samtliga tunnelrör samt tvärtunnlar och nischer för driftutrymmen med mera.

Mätning av inläckaget ska utföras med intervall och metodik som bestäms i det kontrollprogram som tas fram i samarbete med tillsynsmyndigheten i enlighet med villkor 8.

I samband med rapportering till tillsynsmyndigheten ska Trafikverket, utöver de kontroller som utförs enligt kontrollprogrammet, redovisa:

- hur det uppmätta inläckaget förhåller sig till prognoskurvan
- bergkvalitet jämfört mot prognosticerad bergkvalitet
- utförda tätningsåtgärder jämfört med bedömt tätningsbehov

Redovisningen ska även innehålla en redogörelse över hur de i kontrollprogrammet uppmätta variablerna såsom grundvattennivåer, sättningsrörelser med mera förhåller sig till förväntade förhållanden.”

_____ (Slut på Trafikverkets villkorförslag) _____

Trafikverkets förslag till formulering av eventuella villkor avseende infiltration, enskilda brunnar samt länshållningsvatten för det fall att domstolen bedömer att sådana villkor behövs:

- ”Under den tid tillfällig grundvattenbortledning pågår ska infiltration vid Passage under E4 (G5-006) utföras när kontroll visar att sådan infiltration är nödvändig för att motverka skadlig grundvattenpåverkan till följd av verksamheten.”
- ”Trafikverket ska inom ramen för kontrollprogrammet följa upp påverkan på dricksvattenbrunnar inom påverkansområdet för grundvattensänkning. Om vattenverksamhetens påverkan på grundvattennivåerna leder till försämrad funktion med avseende på vattenkvalitet eller uttagskapacitet i brunnar inom påverkansområdet ska Trafikverket vidta de åtgärder som krävs för att bibehålla samma funktion som innan vattenverksamheten påbörjades.”
- ”Länshållningsvatten ska kontrolleras och genomgå erforderlig rening. Reningen ska åtminstone bestå av sedimentation, oljeavskiljning och vid behov pH justering.”